

В. В. Олійник

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

У статті висвітлюються тенденції стандартизації, інформатизації та технологізації розвитку післядипломної педагогічної освіти (ППО) в умовах трансформації суспільства. Розкриваються пов'язані з ними завдання та шляхи їх вирішення. Обґрунтовується роль Університету менеджменту освіти та консорціуму в розробленні стандартів, удосконаленні змісту й запровадженні інноваційних педагогічних технологій, модернізації наукової діяльності у ППО.

Ключові слова: післядипломна освіта, педагогічна освіта, університет менеджменту освіти, трансформації в освіті.

Характеристика трансформацій сучасного періоду

Нині суспільство переходить від індустріальних до науково-інформаційних технологій, що значною мірою базуються на знаннях як субстанції виробництва і визначаються рівнем людського розвитку, станом наукового потенціалу нації. Такий перехід спричиняє необхідність перегляду змісту навчання, корекції спрямованості навчального процесу, формування вміння людини застосовувати все нові й нові знання, здобуті впродовж життя. Це утверджує особистісноорієнтовану педагогічну систему, яка готує особистість, адаптовану до життя у суспільстві з безліччю зв'язків, в умовах надзвичайного темпу змін та інтенсивності інновацій. Що, у свою чергу, обґрунтовує необхідність задоволення освітніх потреб людини впродовж її життя.

Україна перебуває у стані трансформації усіх сфер суспільства, що відбуваються в контексті глобалізації, технологізації виробничих процесів.

Сучасний період характеризується:

- переоцінкою можливостей технологічного підходу;
- інтеграцією прикладних і фундаментальних досліджень;
- нелінійною поведінкою інноваційних процесів в умовах лавиноподібного наростання інформації та динамічних змін потреб суспільства.

Цей процес закономірний, спрямований на адаптацію та якісне покращення об'єкта.

Трансформація, стандартизація і технологізація різноманітних процесів діяльності суспільства

Післядипломна педагогічна освіта України як органічний складник сфери освіти перебуває під впливом багатьох різних чинників, глибинно трансформується. Однак основними, такими, що впливають на визначення тенденції її розвитку, є стандартизація різноманітних процесів життєдіяльності суспільства; інформатизація як неодмінний складник сучасного щодення; технологізація, що узагальнює виробничий досвід людства.

Зберігаючи свої надбання, вона нині вписується у світовий освітній простір, що потребує певної уніфікації з освітніми системами різних країн. Це спричиняє виникнення низки актуальних проблем, які мають бути нагально вирішені.

© В. В. Олійник, 2013

Так, українська система ППО потребує створення своїх освітніх стандартів для різних категорій управлінських та педагогічних кадрів. Вимоги сучасного суспільства до педагога передбачають у процесі його підготовки застосування компетентнісного підходу. Нині компетентна особистість має обов'язково діяти в інформаційному просторі, тому належне функціонування засобів інформації є запорукою успішного навчання педагога в системі ППО. Не останнє місце в курсовій та міжкурсовій підготовці управлінських та педагогічних кадрів посідає й проблематика оволодіння педагогічними технологіями.

Узагальнюючи, можна сказати, що нинішні проблеми ППО пов'язані насамперед зі стандартизацією, інформатизацією та технологізацією.

Щодо *стандартизації*. Як явище і як процес *стандартизація* відома давно, про що свідчать історичні документи: вимоги до державних службовців у Давньому Китаї; розміри ритуальних будівель Давнього Єгипту; параметри сувоїв рукописів Давньої Греції; канони середньовічних університетів Європи та діяльності конфесійних установ; військові артикули царської Росії, стандартизація одягу у XX столітті; поширення системи фаст-фудів в усіх країнах світу, надання результатів тесту TOEFL в понад 2400 університетів і коледжів світу, уніфікація системи присудження наукових ступенів тощо. Сучасні глобалізаційні процеси спонукують усі виробничі і соціальні сфери до інтенсифікації стандартизації. Це стосується і сфери освіти, у тому числі ППО.

Державний стандарт ППО. Функції

Відповідно до ст. 15 Закону України "Про освіту" стандарти освіти встановлюють вимоги до змісту, обсягу та рівня освітньої і фахової підготовки в Україні. Сучасні кваліфікаційні вимоги відображені в Національній рамці кваліфікацій. Саме тому системоутворювальним фактором ППО є, був і залишається його зміст, визначення якого є частиною стратегії державної політики в галузі освіти.

У цьому зв'язку функціями державного стандарту ППО є:

- збереження єдиного освітнього простору в державі;
- посилення стабілізуючої і регламентуючої ролі педагога у системі неперервної освіти;
- забезпечення еквівалентності здобуття ППО у різних формах;
- визначення рівнів ППО як базису наступності в освіті впродовж життя;
- розвантаження слухачів від другорядної інформації;
- створення передумов для диференціації ППО, впровадження моніторингу різних форм і рівнів ППО на основі розроблення критеріїв оцінки якості;
- розмежування рівнів підготовки спеціалістів у системі ППО.

Прийняття державного стандарту стимулюватиме розвиток моніторингу освіти, методичних інновацій, конкурентність закладів ППО.

Спільноту закладів ППО у складі консорціуму уже проведена значна робота. Дозволю собі в цьому аспекті висловити ряд побажань. *Насамперед, до методологічних та загальнотеоретичних засад формування державних стандартів з ППО.* Вони мають бути сформульовані на основі досвіду науковців та практиків, включати загальнолюдські і національні цінності, центруватись на актуальних і перспективних інтересах розвитку особистості педагога.

При формуванні державного стандарту треба застосувати системний підхід. Для досягнення якості змісту ППО необхідно:

- визначити пріоритетні напрями розроблення змісту ППО як системного утворення;
- використати наявне нормативне забезпечення та, за необхідності, розробити необхідне;

- визначити напрями розроблення державного стандарту ППО, його основні складники;
 - покласти в основу розроблення державного стандарту ППО його зміст з урахуванням досягнень вітчизняної та зарубіжної педагогічної науки і практики;
 - організувати обговорення державного стандарту ППО педагогічною громадою.
- Постає питання: чи здатна нині діюча система в повному обсязі виконати ці вимоги?

Щодо формування змісту підвищення кваліфікації (ПК) та способів застосування
Сьогодні існує *три способи формування змісту ПК*:

- *Перший спосіб* передбачає, що зміст цілком і повністю формується організаторами, тобто тими, хто навчає.
- *Другий* – зміст ПК розробляється відповідно до замовлення педагогів, які планують навчатися в системі ПК.
- *За третім способом зміст* формується спільними зусиллями тих, хто навчає, і тих, хто навчається.

Дещо детальніше.

Перший спосіб: організатори включають до навчального плану той матеріал, який, на їхню думку, по-перше, не відомий педагогам, а по-друге, необхідний їм. Зміст державного компонента ПК спрямований на їх донавчання. Сьогодні даний спосіб превалює в закладах ППО.

Другий спосіб формування змісту ПК працівників освіти: зміст визначають ті, хто навчається. Підґрунтям даного способу є теза про те, що дорослий учень здатен сам сформулювати запит до системи ППО, в якій може чітко визначити свої освітні потреби. Формування змісту ПК на основі змістових запитів педагогів до системи ППО можливе за умови врахування створення навчальних груп однорідного складу слухачів – педагогів-професіоналів високого рівня.

Третій спосіб, згідно з яким той, хто навчає, і той, хто навчається, – “співавтори”. Навчальний процес у системі ППО розглядається як три послідовно змінюючі одна одну фази: аналітико-діагностична, корекційно-формуюча та посткорекційно-формуюча.

Контроль над своєчасним підвищенням кваліфікації зазначених працівників і якістю їх підготовки здійснюється фрагментарно.

Що стосується експертизи навчальних програм ППО на відповідність державним вимогам, то вона неможлива через відсутність цих вимог.

Освітня політика: державні вимоги до програм підвищення кваліфікації керівників навчальних закладів

Необхідно визнати, що діюча практика організації ПК керівників навчальних закладів за регіональними моделями сьогодні не досконала, тому необхідно включати питання сучасної державної освітньої політики. Тут варто говорити про *державні вимоги до програм підвищення кваліфікації керівників навчальних закладів*.

Щодо керівників управлінь освіти, то останні як державні службовці підвищують свою кваліфікацію переважно в Національній академії державного управління при Президентіві України та її філіях. Проте навчальні плани їх курсової підготовки потребують серйозної корекції, тому що як вони далекі від сучасної освітньої проблематики.

Отже, постає запитання: як при цьому доводиться до відома педагогічних працівників сутність змін в освіті?

А педагогічним працівникам важливо безпосередньо від державних службовців дізнатися про запроваджувані та майбутні зміни в освіті, почути професійні коментарі основних напрямів державної політики в галузі освіти і науки.

Де і за якими програмами підвищують свою кваліфікацію наукові та викладацькі кадри ВНЗ?

З метою збереження єдиного державного освітнього простору доречно зміцнювати державну галузеву систему підвищення кваліфікації працівників освіти, враховуючи при цьому низку системоутворюючих чинників:

✓ необхідність визначення порядку та умов організації підвищення кваліфікації педагогічних працівників і прийняття відповідних державних постанов;

✓ необхідність затвердження Міністерством освіти і науки низки основоположних документів: “Державні вимоги до мінімуму змісту професійних програм ППО до якості їх засвоєння”, “Модельні методики обрахування нормативних витрат на підвищення кваліфікації”, “Ліцензійно-акредитаційні вимоги до закладів післядипломної педагогічної освіти”.

Настав час серйозно подбати про механізми переходу в системі ППО до діяльній педагогіки

Іншими словами, державну галузеву систему підвищення кваліфікації сьогодні необхідно “облаштувати”. Нам видається, що найкращим способом такого облаштування могли б стати цільові державно-регіональні програми розвитку системи підвищення кваліфікації та професійної перепідготовки працівників освіти.

Усі ці зміни необхідно здійснювати за умов рішучої відмови від репродуктивної педагогіки та активного засвоєння сучасних способів діяльній педагогіки.

По-перше, ми маємо надати змогу слухачам обирати шляхи та способи підвищення кваліфікації за рахунок розширення спектра освітніх послуг, що складаються з навчальних програм і модулів для різноманітних цільових груп. ПРИБЬОМУ ДО 50% ЗМІСТУ ПРОГРАМ МАЄ ОНОВЛЮВАТИСЯ ЩОРІЧНО.

По-друге, різноманітність пропонованих до реалізації програм і модулів допомагало б слухачам здійснювати проектування індивідуальних освітніх маршрутів.

По-третє, необхідно створити умови, які б давали змогу здійснювати підвищення кваліфікації за мережевою взаємодією, з використанням досвіду та потенціалу інноваційних шкіл і кращих педагогів.

По-четверте, необхідно посилити практичну спрямованість занять, яку довести до 70%. При цьому важливим має стати включення засвоєного досвіду в практику для вирішення конкретних проблем, широке застосування завдань аналітичного характеру, розв’язування нестандартних, ситуативних завдань.

По-п’яте, необхідно активно розвивати мережу стажувальних інноваційних майданчиків, включати їх у програми підвищення кваліфікації як обов’язковий складник програми курсової підготовки.

Останнім часом все частіше висловлюється думка (у тому числі керівників освіти) про стажування як ключовий фактор оновлення та модернізації системи ППО працівників освіти. Безумовно, добре організоване, чітко продумане, професійно супроводжуване модератором (керівником) стажування – справа корисна та необхідна.

Водночас варто пам’ятати про:

- необхідність створення десятків тисяч стажувальних майданчиків для багатотисячного контингенту педагогічних працівників, які підвищують кваліфікацію;
- обов’язкове навчання керівників стажувальної практики;

• створення, за такого масового залучення до стажування педагогів, умов, які б давали змогу навчальним закладам (стажувальним майданчикам) виконувати і свої прямі багатоаспектні складні завдання щодо навчання і виховання дітей.

ЗАЗНАЧИМО, ЩО СТАЖУВАННЯ – НЕ ЗАМІСТЬ КУРСІВ ПК У ЗАКЛАДАХ ППО, А РАЗОМ ІЗ ЗАКЛАДАМИ ППО. Йдеться про грамотне патрунування з боку інститутів ППО цього необхідного складника підвищення кваліфікації, а не підміну курсів стажуванням.

Щодо такого зазначеного нами вище чинника, який значною мірою впливає на розвиток ППО, - *інформатизації*. Відомо, що інформацією людство користується з часу свого становлення. Її значення переоцінити просто неможливо: від її урахування чи неврахування залежить часом навіть життя людей.

Нині широкомасштабне використання інформаційних технологій (ІТ) у всіх сферах соціально-економічного, політичного і культурного життя суспільства створює передумови переходу держави до інформаційного суспільства.

Україна робить рішучі кроки до входження у Світовий інформаційний простір, вбачаючи одним із головних пріоритетів інформатизацію освіти, як запоруку майбутнього інтелектуального потенціалу нації.

Доречно нагадати, що у “Декларації принципів”, яку було прийнято 2003 року в Женеві на Всесвітній зустрічі на вищому рівні з питань інформаційного суспільства, говориться, що “*ІС – це таке суспільство, в якому кожний міг би створювати інформацію і знання, мати до них доступ, користуватися й обмінюватися ними з тим, щоб дати окремим особам, громадянам і народам можливість повною мірою реалізувати свій потенціал*”.

Суть концепції ІС полягає в тому, що першорядного значення в розвитку всіх суспільних сфер набувають знання, інформація та інтелектуальний потенціал людини. *Основними особливостями ІС є:*

- збільшення ролі інформації і знань у політичному, економічному, соціальному та культурному житті суспільства;
- зростання обсягу інформаційно-комунікаційних продуктів і послуг у валовому внутрішньому продукті;
- створення глобального інформаційного простору, що забезпечує:
- ефективну інформаційну взаємодію людей;
- доступ членів суспільства до світових інформаційних ресурсів;
- задоволення потреб членів суспільства в інформаційних продуктах та послугах.

Інформатизація освіти як основа оновлення змісту, форм і методів навчання

Як відомо, є два основних теоретико-методологічних підходи до інформатизації суспільства:

технократичний підхід, при якому інформаційні технології вважаються засобом підвищення продуктивності праці і їх використання обмежується, в основному, сферами виробництва і керування;

гуманітарний підхід, при якому інформаційна технологія розглядається як важлива частина людського життя, що має значення не тільки для виробництва й керування, але й для розвитку соціокультурної сфери. Останній підхід регламентує інформатизацію системи освіти, у тому числі й системи ППО.

Отже, основними напрямками оптимізації процесу інформатизації ППО є:

- створення оптимальних умов для забезпечення інформаційних потреб тих, хто навчається;

- розвиток інформаційних мереж, що використовуються в ППО;
- забезпечення належною комп'ютерною технікою в достатній кількості;
- підготовка управлінських і педагогічних кадрів до користування засобами отримання інформації.

Нині вже очевидно, що *інформатизація освіти* – це не тільки технічне завдання, пов'язане з добрим оснащенням шкіл, підключенням до Інтернету, введенням курсу інформатики. Інформатизацію необхідно пов'язувати безпосередньо з оновленням змісту, методів і організаційних форм навчання, досягненням нових освітніх результатів, модернізацією всіх сторін життя загальноосвітньої школи.

Сьогодні ця система не справляється з покладеними на неї функціями та завданнями, оскільки докорінно змінилися вимоги до спеціалістів освіти в інформаційному суспільстві, основною з яких є *реалізація можливості слухачів у виборі індивідуальної освітньої траєкторії*. Ця вимога має базуватися на необхідності надання в процесі курсової підготовки оптимальних можливостей для здобуття якісної освіти, включаючи максимальне задоволення особистісних освітніх потреб.

Дана вимога передбачає особистісну орієнтованість, диференціацію та індивідуалізацію курсової підготовки на основі варіативності освітніх програм; надання змоги слухачам самостійно вибирати частину освітніх програм або відмовлятися від їх засвоєння, обирати програми різного рівня складності, змінювати цей рівень і т.ін. Навчально-тематичний план повинен мати варіативний характер та становити собою взаємопов'язану сукупність методичних систем базової (фундаментальної), прикладної (технологічної), спеціалізованої (в межах діючої спеціалізації) підготовки слухача.

Консорціум як єдиний шлях нормативного розвитку ППО. Розвиток мережевої взаємодії

Учителям уже недостатньо знайомства з ІКТ. Їм необхідно також опанувати підтримувані цими технологіями засоби “*нової педагогіки*”. Вся діяльність з підвищення кваліфікації педагогів у процесі курсової підготовки спрямована на підтримку процесів інформатизації навчальних закладів, засвоєння педагогами методичних, інформаційних і технологічних ресурсів, які надходять у школи, і як результат – розробку курсової моделі.

І тут знову переваги за консорціумом, оскільки *сьогодні єдиний шлях нормативного розвитку ППО* – об'єднання досвіду, науково-дослідної бази, технологічних ресурсів, і це має здійснюватись як на рівні ВНЗ ППО, так і на рівні різних асоціацій.

З правової точки зору *консорціум* – це об'єднання без утворення юридичної особи. Але при цьому з'являється можливість спільно використовувати матеріальну та ресурсну базу, проводити спільні дослідження, створювати технології, знання, а в результаті – досягати економії завдяки ефекту масштабу та зниження ризиків у діяльності. *Ці переваги можуть стати і втратами*: ефективне управління спільною діяльністю може утруднюватися через різну мотивацію та цілі учасників, а у зв'язку з необхідністю постійного узгодження їх інтересів можлива недостатність гнучкості та оперативності в прийнятті колективних рішень.

У межах консорціуму намічено близько *30 напрямів співпраці* – від розробок і реалізації інноваційних проектів до організації обмінних поїздок працівників для здобуття додаткових знань.

Ми розраховуємо, що саме *мережева взаємодія* дасть нам змогу по-новому розглянути зміст і форми навчального процесу. *Найближчим часом проректори з навчальної роботи ВНЗ ППО консорціуму мають ухвалити відповідні рішення за такими напрямками*:

- формування міжвузівських основних і додаткових освітніх програм ППО;

- організація інноваційної школи педагогічної майстерності, підвищення кваліфікації та професійної перепідготовки професорсько-викладацького складу, включаючи стажування у ВНЗ ППО – членів консорціуму;
- розроблення міжвузівської програми практичної підготовки слухачів курсів, включаючи проектне навчання;
- створення єдиної бази оцінних засобів (комп'ютерних тестів) для проміжного та підсумкового оцінювання знань слухачів;
- забезпечення доступу до єдиної електронної бібліотеки.

Проте вперше розроблена в українській практиці нова інституційна модель і її нормативне забезпечення потребують апробації з наступним доопрацюванням.

Нормативна база консорціуму включатиме документи з його функціонування (місія, статут, положення про науково-освітні структури всіх рівнів тощо), а також положення про академічну мобільність слухачів і студентів, аспірантів та професорсько-викладацького складу, про науково-методичну раду з інноваційних освітніх технологій та ін.

Коротко про цілі і завдання мережевої спільноти

Відомо, що, розглядаючи мережеві спільноти, можна виокремити кілька основних цілей, для досягнення яких вони створюються.

Головною метою і такою, що найчастіше зустрічається, є сприяння підвищенню професійної компетентності.

Другою метою та напрямом діяльності спільнот є засвоєння педагогами технологій мережевої взаємодії та роботи з електронними освітніми ресурсами.

Третьою метою, якою керуються багато спільнот, є нагромадження досвіду різних педагогів.

На сьогодні в рамках діяльності консорціуму закладів ППО окреслюється дві моделі підвищення кваліфікації:

1. Модель “Інститутська” - це класична модель, за якою навчання здійснюють тільки інститути ППО.

2. Модель “Спільне навчання”, яка об'єднує зусилля інституту ППО із іншими ППО, які входять у консорціум, що становить собою глибокий ступінь інтеграції ППО та мережевої спільноти.

Тепер докладніше про другу модель.

Особливість цієї моделі полягає у взаємодії, що організовується на основі новітніх ІКТ. Модель використовує мережеві розподільні структури підвищення кваліфікації викладачів і наукових співробітників ВНЗ ППО із запровадження результатів інноваційних освітніх програм і застосування нових освітніх технологій. Модель базується на матеріально-технічному, технологічному та кадровому забезпеченні, містить основні елементи єдиного освітнього середовища та складається:

- з інфраструктури ресурсних центрів і закладів освіти;
- системи інформаційного забезпечення мережевих спільнот;
- системи доступу до освітніх програм і ресурсів;
- системи супроводу та управління навчальним процесом;
- систему моніторингу якості підвищення кваліфікації;
- набору програм ПК за пріоритетними напрямками розвитку системи ППО, із запровадження результатів інноваційних освітніх програм і застосування нових освітніх технологій.

У моделі дві ключові організації: інститут післядипломної педагогічної освіти та мережева спільнота. Навчальний матеріал і фінанси сконцентровані в центральному /

регіональному ППО, а викладачі, інформація про здійснювані курси та навчальний матеріал концентруються в мережових спільнотах.

Ураховуючи те, що в мережовій спільноті закладів ППО відбуваються постійні обговорення питання застосування методик, прийомів, посібників тощо та формування об'єктивного групового оцінювання ефективності діяльності за тими чи іншими методиками, якості розробленого науково-методичного забезпечення, то розвиток педагогічної та формування суспільної думки здійснюється саме в мережових спільнотах.

Нові завдання ППО у ХХІ столітті потребують застосування в широкому масштабі *інноваційних педагогічних технологій*, що базуються на фундаментальних епістемологічних та герменевтичних аспектах педагогіки, пов'язаних із професійним мистецтвом та високою комунікативною культурою усіх учасників освітнього процесу.

Інновації пов'язані:

- із застосуванням нового змісту;
- введенням нових процесів;
- створенням нових майданчиків розвитку;
- новими організаційними формами взаємодії;
- новим управлінням;
- новим продуктом.

Характерні особливості інновацій виявляються на рівні особистісного досвіду суб'єкта та відображаються в рефлексії ним цих рис, зокрема: у зв'язку традиційного та інноваційного, еволюційності, динамічності, адаптивності до постійно ускладнюваного світу, внутрішньої інтеграції, самоорганізації.

Основними напрямками розвитку інновацій у системі ППО є:

- реалізація ключових принципів ППО;
- базування на стандартизації та інформатизації освіти;
- моделювання змісту освіти;
- забезпечення умов для високого рівня професійної діяльності викладачів системи ППО;
- розвиток системи освіти дорослих на основі акмеології;
- підвищення рівня діяльності управлінських і методичних служб ППО;
- забезпечення кваліметрії ППО.

Однією з інноваційних технологій у ППО є очно-дистанційна форма навчання. Її характерними ознаками є те, що вона наближає вітчизняну систему ППО до світових стандартів, сприяє самореалізації кожного, хто навчається, має модульну структуру, поєднує навчання на очному і дистанційному етапах.

Ознакою нового в системі ППО є також і запровадження компетентнісного і кредитного підходів, створення кредитно-модульного навчання (КМН). Система КМН передбачає чітке визначення складників професійної компетентності управлінських і педагогічних кадрів, діагностування і моніторинг їхнього розвитку; ґрунтується на модульній технології навчання і залікових кредитах, спрямована на кінцевий результат – вироблення компетенції у слухача курсів – управлінського та педагогічного працівника. Інноваційність цієї технології полягає:

- в активізації діяльності тих, хто навчається;
- виконанні викладачами ролі фасилітаторів для тих, хто навчається;
- підвищенні відповідальності керівників закладів ППО за створення умов для постійного професійного розвитку викладачів та забезпечення варіативного складника програм навчання і підвищення кваліфікації;

• спонукання керівників закладів освіти до спільної діяльності з установами ППО щодо моніторингу рівня професійної компетентності управлінських і педагогічних кадрів.

Однак тенденції глобалізованого світу, що полягають у стандартизації, інформатизації та технологізації, не є абсолютними.

Тому за умов постійних соціально-економічних змін в Україні, необхідності врахування суперечностей, що характеризують тенденції розвитку її освіти загалом і післядипломної педагогічної зокрема, нагальної потреби вирішення усіх проблем, спричинених зазначеними тенденціями, система ППО України має неухильно трансформуватися на основі розвитку науково-педагогічних досліджень.

У сучасних умовах інноваційна наукова діяльність – це механізм впливу післядипломної педагогічної освіти не лише на розвиток освіти і науки в країні, а й на її соціально-економічну сферу. Саме тому розвиток наукової діяльності в галузі ППО визначає її сучасну та майбутню моделі як створення *навчально-науково-інноваційних* вищих навчальних закладів ППО як інноваційних центрів післядипломної педагогічної освіти.

Реалізація даної моделі у системі післядипломної педагогічної освіти можлива за умови розв'язання *основної системної науково-організаційної проблеми* – невідповідності наявного наукового забезпечення сучасним вимогам університетського освітнього процесу та потребам розвитку системи післядипломної педагогічної освіти в Україні.

Вирішення цієї проблеми насамперед передбачає вдосконалення *структури, змісту та організації наукової діяльності в системі ППО України з використанням кращого вітчизняного та зарубіжного досвіду*.

При цьому варто зазначити, що під модернізацією системи освіти сучасна наука вбачає спрямування на забезпечення оптимальних умов функціонування освітнянської галузі, створення системного механізму саморегуляції, вибору стратегічних напрямів розвитку.

Метою модернізації наукового складника системи післядипломної педагогічної освіти є зміцнення наукового потенціалу галузі ППО шляхом удосконалення структурно-функціональної організації наукової та науково-методичної роботи, підвищення рівня науково-педагогічного персоналу, поглиблення та координації наукових досліджень і розробок.

Окреслимо основні завдання модернізації:

- визначення пріоритетних наукових напрямів відповідно до потреб післядипломної педагогічної освіти України та практики кращих зарубіжних освітніх систем;
- формування збалансованої інфраструктури фундаментальних і прикладних наукових досліджень і розробок, включаючи систему їх ресурсного забезпечення;
- формування системи координації та прогнозування розвитку наукової діяльності інститутів Національної академії педагогічних наук України, зокрема Університету менеджменту освіти, та ППО України на довгострокову перспективу;
- підготовка висококваліфікованих, конкурентоздатних науково-педагогічних кадрів для галузі ППО;
- проведення фундаментальних і прикладних досліджень, що забезпечать ефективний розвиток післядипломної педагогічної освіти відповідно до потреб суспільства та сучасних викликів;
- створення університетської та загальнодержавної систем інформаційного забезпечення науково-дослідних розробок у сфері ППО (створення відповідних баз даних, включаючи інформацію про результати впровадження);
- активне позиціонування сектора наукових досліджень і розробок у науковому та освітньому просторах Європи та світу.

Як ми бачимо етапи модернізації

Перший етап – реорганізаційний: удосконалення структури, змісту, організації забезпечення науково-дослідної діяльності вищих навчальних закладів ППО, у тому числі Університету менеджменту освіти на основі сучасних підходів і технологій. Розроблення програми та визначення пріоритетних наукових досліджень.

Другий етап - інноваційний: визначення нових пріоритетних напрямів наукової діяльності, забезпечення інноваційної динаміки наукової діяльності, створення збалансованого, здатного до інтенсивного розвитку сектора наукових досліджень і розробок у галузі післядипломної педагогічної освіти, який забезпечує широке відтворення знань, їх активне впровадження в практику.

Третій етап - трансформаційний: створення ефективної інноваційної інфраструктури, що забезпечить інтеграцію науки в освітню практику через створення конкурентоздатної наукової продукції та умов для її широкого впровадження. Створення передумов для трансформації ППО у навчально-дослідницькі виші.

Загалом, стандартизація, інформатизація та технологізація як основні тенденції розвитку суттєво впливають на функціонування сучасної ППО. Тим більше, що, на думку академіка В.Г. Кременя, вони є основою інтеграційного критерію підготовки високопрофесійних педагогічних та науково-педагогічних кадрів – “педагогічна майстерність + мистецтво комунікування + нові технології”.

Список літератури: 1. Біла книга національної освіти України / Т.Ф/ Алексеєнко, В.М. Аніщенко, Г.О. Балл [та ін]; за заг.ред.акад. В.Г. Кременя; НАПН України. – К.: Інформ.системи, 2010. – 342 с. 2. Диалог культур в глобализирующемся мире: мировоззренческие аспекты / отв. ред. В.С. Степин, А.А. Гусейнов; Ин-т философии. – М.: Наука, 2005. – 428 с. 3. *Кастельс М.* Интернет-галактика. Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства. Пер. з англ. – К.: Вид-во “Ваклер”, 2007. – 304 с. 4. *Кондратьев В.М.* Образование в эпоху перемен / В. М. Кондратьев, Л. Ф. Матренина // Философия образования. – 2009. – № 1 (26). – С. 9-11. 5. *Кремень В.* Філософія освіти ХХІ століття / В. Кремень. – Вища освіта. – 2002. – С. 9-17. 6. *Лазарев Г. И.* Консорциум вузов сервиса как форма сетевого партнерства / Г. И. Лазарев // Высшее образование в России. – 2010. - № 10. – С. 10-18. 7. *Мищенко В.* Зарубіжний досвід та вітчизняні актуалітети організації неперервної освіти / В. Мищенко // Рідна школа. – 2010. – С. 9-16. 8. *Мозгарев Л. В.* Сравнительный анализ моделей формирования содержания повышения квалификации работников образования / Л.В.Мозгарев // Методист. – 2011. - № 1. – С. 3-11. 9. *Наливайко Н. В.* Философский анализ системы образования в трансформирующихся обществах / Н. В. Наливайко, Е. В. Ушакова // Философия образования. – 2009. – № 1 (26). – С. 27-33. 10. *Никитин Э. М.* Кто и как будет реформировать систему повышения квалификации работников образования / Э.М.Никитин // Методист. – 2011. - №2. – С. 2-6. 11. *Подольська Є.* Освіта в контексті глобалізації. Напрямки та механізми реалізації реформ в Україні / Є. Подольська // Вища освіта. – 2007. – № 1. – С. 48-55. 12. *Яковлева Н. И.* Модернизация управления системой переподготовки педагогических кадров / Н. И. Яковлева // Педагогика. – 2010. - № 10. – С. 50-54.

Bibliography (transliterated): 1. White book of Public Education of Ukraine / T.F. Alekseenko, V.M. Anischenko, G.O. Ball [at alias]; gen.ed. by academician V.G. Kremen; NAPS of Ukraine. – K.: Information systems, 2010. – 342 p. 2. The dialogue among cultures in a globalised world: ideological aspect / main.ed. V.S. Stepin, A.A. Huseynov; Institute of Philosophy. – M.: Science, 2005. – 428 p. 3. *Kastels M.* Internet galaxy. Thinking about Internet, business and society. Translated from eng. – K.: «Publisher «Vakler», 2007. – 304 p. 4. *Kondratyev V.M.* Education in Transition / V. M. Kondratyev,

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

L. F. Matronina // Philosophy of Education. – 2009. – # 1 (26). – PP. 9-11. 5. Kremen V. Philosophy of Education. XXI century / V. Kremen – Higher Education. – 2002. – PP. 9-17. 6. Lazarev G.I. Consortium of Higher Educational Establishments as a form of network partnership / G.I. Lazarev // Higher Education in Russia. – 2010. - # 10. – PP. 10-18. 7. Mischenko V. Foreign experience and actual issues of national in-service training / V. Mischenko // Native School. – 2010. – PP. 9-16. 8. *Mozharev L. V.* Comparative analysis of the models of making up the content of In-service Teacher Training / L. V. Mozharev // Methodist. – 2011. - # 1. – PP. 3-11. 9. *Nalivayko N. V.* Philosophical Analysis of the educational system in transition / N. V. Nalivayko, Ye. V. Ushakova // Philosophy of Education. – 2009. – # 1 (26). – PP. 27-33. 10. *Nikitin E. M.* Who reforms the system of In-service Teacher Training and How / E. M. Nikitin // Methodist. – 2011. - # 2. – PP. 2-6. 11. *Podolska Ye.* Education in Terms of Globalization. The Tendencies and Mechanisms of Reforms in Ukraine / Ye. Podolska // Higher Education. – 2007. – # 1. – PP. 48-55. 12. *Yakovleva N. I.* Modernization of In-service Teacher Training Management / N. I. Yakovleva // Pedagogy. – 2010. - # 10. – PP. 50-54.

УДК 378.4:378.147

В. В. Олейник

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ ОБЩЕСТВА

В статье освещаются тенденции стандартизации, информатизации и технологизации развития последиplomного педагогического образования в условиях трансформации общества. Раскрываются связанные с ними задачи и пути их решения. Обосновывается роль Университета менеджмента образования и консорциума в разработке стандартов, совершенствовании содержания и внедрении инновационных педагогических технологий, модернизации научной деятельности в ППО.

Ключевые слова: последиplomное образование, педагогическое образование, университет менеджмента образования, трансформации в образовании.

UDC 378.4:378.147

V. Olijnyk

DEVELOPMENT TRENDS OF POSTGRADUATE EDUCATION IN TERMS OF SOCIETY TRANSFORMATION

The article covers the tendencies of standardization, informatization and use of technical means in the development of in-service teacher training in terms of social transformation. It also covers the objectives within these tendencies and ways of meeting them. The article also describes the role of the University of Educational Management and the Consortium in the development of standards, content and implementation of educational innovations and modernization of scientific research in In-service teacher training.

Key words: graduate education, teacher education, university education management and transformation in education.

Стаття надійшла до редакційної колегії 30.01.2013